

§ 626

Valtuutettu Johanna Nuortevan toivomusponsi murrosikäisten nuorten vanhemmille suunnatun perhevalmennuksen suunnittelusta

HEL 2019-002708 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 27.2.2019 hyväksymän toivomusponnen (Johanna Nuorteva) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimitti selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 27.2.2019 valtuutettu Johanna Nuorteva aloitetta perhevalmennuksen käynnistämistä murrosikäisten nuorten vanhemmille kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen: "Hyväksyessään aloitevastauksen kaupunginvaltuusto kehottaa selvittämään mahdollisuutta, että sosiaali- ja terveystoimiala sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimiala yhteistyönä koordinoivat perhevalmennuksen suunnittelun hyödyntäen perheneuvolojen, tutkijoiden ja kiinnostuneiden koulujen oppilashuoltohenkilökunnan ja vanhempien edustajien asiantuntemusta." (Johanna Nuorteva).

Kaupunkistrategiassa (2017–2021) on keskeisesti painotettu nuorten syrjäytymiskiirteen katkaisemista ja eriarvoisuuden vähentämistä. Tuen tarjoaminen murrosikäisille nuorille ja heidän perheilleen on syrjäytymistä ehkäisevää työtä. Murrosikäisten vanhemmille sekä nuorille suunnattu perhevalmennus tukee perheen sisäistä vuorovaikutusta ja vanhempien jaksamista sekä edistää koko perheen hyvinvointia.

Toivomusponnen johdosta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan sekä kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnot.

Lautakunnat kannattavat perhevalmennuksen järjestämistä murrosikäisten nuorten vanhemmille eri toimijoiden yhteistyönä. Koulu ja koulujen oppilashuolto tavoittavat keskeisesti nuoria ja heidän vanhempiin. Tämä mahdollistaa murrosikäisten perhevalmennuksen kouluympäristössä. Lautakunnat pitävät yläasteelle siirtymistä (seitsemäs luokka) hyvänä ajankohtana valmennukselle peruskouluikäisten arkiympäristöön sovitettuna palveluna siten, että nuoret ovat myös itse osallisia.

Vanhemmuuden tukeminen kuuluu monen eri toimijan perustehtävään. Kouluterveydenhuollossa ensimmäisen, viidennen, seitsemännen ja kahdeksannen luokan terveystarkastuksiin kutsutaan vanhemmat mukaan. Vanhemmilla on halutessaan mahdollisuus osallistua muillakin luokka-asteilla tehtäviin terveystarkastuksiin. Lisäksi koulun oppilashuolto tukee vanhempien kasvatustyötä.

Koulujen vanhempainilloissa käsitellään murrosikään liittyviä asioita eri tavoin. Vanhempainiltojen käytäntöjen yhtenäistämiseksi on tarpeen suunnitella mallit keskustelutilaisuuksien järjestämisestä ja ulkopuolisten asiantuntijoiden osallistumisesta.

Perheiden osallisuuden vahvistaminen on esillä koulujen kehittämistoiminnassa. Lukuvuonna 2018-2019 kahdessa peruskoulussa on pilotoitu Resetti-toimintamallia, jolla tiivistetään kodin ja koulun yhteistyötä konkreettisten suunnitelmien, taitojen opetteluun ja lapsen läheisten aikuisten yhteistoiminnan avulla. Toimintamallin kokeilua on tarkoitus laajentaa lukuvuonna 2019-2020 ja sitä on mahdollista hyödyntää myös perhevalmennuksen pilotoinnissa jollakin perusopetusalueella.

Kasvatus- ja perheneuvonta on sosiaalihuollon kohdennettua palvelua. Se tarjoaa 0–17-vuotiaiden lasten ja nuorten perheille tarpeen mukaan lisätukea. Perheneuvolan ja perhekeskuksen työntekijät voivat jalkautua koulussa järjestettävään perhevalmennukseen esittelemään perheiden tueksi saatavilla olevia palveluja.

Syksyllä 2018 on alkanut uutena palveluna 11–16-vuotiaiden lasten ja nuorten perheille kohdennettu lapsiperheiden sosiaaliohjaus. Erityisen tuen sosiaalityön palveluja on tarjolla 0–17-vuotiaille lapsille ja perheil-

le. Lastensuojelun asiakkaille on tarjolla lastensuojelun palveluja 20 ikävuoteen asti. Perheen tuen sivustoa voidaan lisäksi hyödyntää verkkoympäristössä. Kolmannen sektorin vakiintuneet toimijat kuten Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja Väestöliitto tuottavat runsaasti tutkimusperäistä materiaalia ja digitaalisia palveluja teini-ikäisten lasten vanhemmuuden tueksi.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava pöytäkirjan ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomuspöytäkirjan johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Pöytäkirjan ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 13.08.2019 § 162

HEL 2019-002708 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Johanna Nuortevan toivomuspöytäkirjasta koskien murrosikäisten nuorten vanhemmille suunnattua perhevalmennusta:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

"Sosiaali- ja terveyslautakunta kannattaa perhevalmennuksen järjestämistä murrosikäisten nuorten vanhemmille eri toimijoiden yhteistyönä. Yläasteelle siirtyminen (7. luokka) voisi olla hyvä ajankohta valmennukselle peruskouluikäisten arkiympäristöön sovitettuna palveluna ja niin, että nuoret ovat myös itse osallisia. Koulu ja koulujen oppilashuolto ovat keskeisiä nuoria ja heidän vanhempiaan tavoittavia tahoja, mitkä mahdollistaisivat murrosikäisten perhevalmennuksen toteuttamisen kouluympäristössä.

Vanhemmuuden tukeminen on osa monen eri toimijan perustehtävää. Kouluterveydenhuollossa tehtävää toteutetaan erityisesti 1., 5., 7. ja 8. luokan terveystarkastuksissa, joihin vanhemmat kutsutaan mukaan. Vanhemmilla on halutessaan mahdollisuus osallistua muillakin luokkasteilla toteutettaviin terveystarkastuksiin. Lisäksi koulun oppilashuolto tukee osaltaan vanhempien kasvatustyötä.

Kasvatus- ja perheneuvonta on sosiaalihuollon kohdennettua palvelua, jonka voimavarat on mitoitettu sen mukaan. Jos perheillä ilmenee lisätuen tarvetta nuoren kasvatukseen ja kehitykseen liittyen, kasvatus- ja perheneuvonta tarjoaa tukea 0–17-vuotiaiden lasten ja nuorten perheille. Perheneuvolan ja perhekeskuksen työntekijät voivat jalkautua koulussa järjestettävään perhevalmennukseen esittelemään perheiden tueksi saatavilla olevia palveluja.

Syksyllä 2018 on alkanut uutena palveluna 11–16-vuotiaiden lasten ja nuorten perheille kohdennettu lapsiperheiden sosiaaliohjaus. Erityisen tuen sosiaalityön palveluja on tarjolla 0–17-vuotiaille lapsille ja perheille sekä lastensuojelun asiakkaille lastensuojelun palveluja 20 vuoteen asti. Lisäksi Perheentuki-sivustoa voidaan hyödyntää esimerkiksi tarjoamalla tukea eri aiheista videoiden muodossa. Kolmannen sektorin vakiintuneet toimijat kuten Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja Väestöliitto tuottavat runsaasti tutkimusperäistä materiaalia ja digitaalisia palveluja teini-ikäisten lasten vanhemmuuden tueksi. Järjestöjen toteuttama verkkoympäristöön viety perhevalmennus voisi soveltua tälle kohderyhmälle. Koulu ympäristönä mahdollistaa saman ikäisten nuorten vanhempien kokoamisen yhteen. Perhevalmennuksen suunnittelu tulee toteuttaa yhdessä koulun opiskeluhoollon, nuorten ja vanhempien kanssa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 yksi keskeinen painopiste on nuorten syrjäytymiskiirteen katkaiseminen ja eriarvoisuuden vähentäminen. Tuen tarjoaminen murrosikäisille nuorille ja heidän perheilleen on syrjäytymistä ehkäisevää työtä. Murrosikäisten vanhemmille sekä nuorille suunnattu perhevalmennus voi tukea perheen sisäistä vuoro-

vaikutusta ja vanhempien jaksamista ja edistää koko perheen hyvinvointia."

Käsittely

13.08.2019 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä Juha Jolkkonen muutti esitystään jäsen Sandra Hagmanin ehdotuksen mukaisesti: Lausunnon kolmannesta kappaleesta poistetaan viimeinen virke: "Perheneuvolan ja perhekeskuksen työntekijät eivät voi kuitenkaan osallistua yleisesti kaikille murrosikäisten vanhemmille suunnattuun valmennukseen." Virke korvataan seuraavalla virkkeellä: "Perheneuvolan ja perhekeskuksen työntekijät voivat jalkautua koulussa järjestettävään perhevalmennukseen esittelemään perheiden tueksi saatavilla olevia palveluja."

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisen lausunnon.

18.06.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Terhi Tuominiemi-Lilja, Perheiden erityispalvelujen päällikkö, puhelin: (09) 310 55634
terhi.tuominiemi-lilja(a)hel.fi

Tuula Salmivaara-Pesonen, Kouluterveydenhuollon päällikkö, puhelin: (09) 310 46013

tuula.salmivaara-pesonen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 18.06.2019 § 210

HEL 2019-002708 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää ehdotusta murrosikäisten vanhemmille tarjottavasta perhevalmennuksesta kannatettavana, mutta kaupungin koko huomioiden myös haastavana. Päävastuu perhevalmennuksen toteuttamisesta tulisi olla perhekeskuksilla, joiden kautta vanhemmuuden tuki on tarkoitus jatkossa pääosin järjestää. Oppilashuollon toimijat ovat käytettävissä valmennuksen suunnittelussa. Lautakunta kannattaa kolmannen sektorin toimijoiden mukaan ottamista perhevalmennuksen suunnitteluun ja toteutukseen.

Lautakunta toteaa, että mallia olisi luontevinta pilotoida ensin jollakin perusopetusalueella ja siltä pohjalta laatia koko kaupunkiin sovellettava toimintamalli. Toteutuksessa olisi tarkoituksenmukaista hyödyntää esimerkiksi perusopetuspalveluissa jo kokeilussa olevaa Resetti-toimintamallia.

Vanhemmuuden tukeminen on osa monen eri toimijan perustehtävää. Koulujen oppilashuolto ja nuorisopalvelut ovat keskeisiä nuoria ja heidän vanhempiaan tavoittavia tahoja. Perhevalmennus käsitteenä viittaa useimmiten aivan pienten lasten vanhemmille tarjottavaan ryhmämuotoiseen tukeen. Ajoittain on eri puolilla maata kokeiltu myös murrosikäisten lasten vanhemmille tarjottavaa perhevalmennusta. Näistä kokeiluista on saatu pääosin myönteisiä tuloksia.

Siirtyminen 7. vuosiluokalle voisi olla hyvä ajankohta eri toimijoiden yhteistyönä toteutettavalle perhevalmennukselle. Verkkoympäristöön viety perhevalmennus saattaisi soveltua osalle kohderyhmästä. Murrosiässä olevien lasten vanhemmuus on vaativaa ja ajoittain myös voimavaroja kuluttavaa. Vanhemmat hakevat toisiltaan spontaania tukea, ja koulun oppilashuolto tukee yksittäisiä vanhempia kasvatustehtävissä. Koulujen vanhempainilloissa käsitellään ajoittain murrosikään liittyvää tematiikkaa asiantuntijoiden johdolla, mutta kyse on yksittäisistä tilaisuuksista eikä pitkäkestoisesta valmennuksesta. Kouluissa on paljon vaihtelua siinä, miten teemaa käsitellään ja onko paikalla koulun ulkopuolisia asiantuntijoita. Olisikin hyvä toteuttaa yhtenäisen suunnitelman ja mallin mukaisesti esimerkiksi koulutusta ja keskustelutilaisuuksia kaikissa kaupungin kouluissa osana vanhempainiltoja.

Perheiden osallisuuden vahvistaminen on noussut esille koulujen kehittämistoiminnassa. Lukuvuonna 2018–2019 kahdessa peruskoulussa on pilotoitu Resetti-toimintamallia. Resetti-toiminnalla tiivistetään kodin ja koulun yhteistyötä konkreettisten suunnitelmien, taitojen opetteluun ja lapsen läheisten aikuisten tiivistetyn yhteistoiminnan avulla. Toiminnassa hyödynnetään useita eri menetelmiä, erityisesti myönteisen käytöksen vahvistamisen menetelmät, yhteistoiminnallinen ongelmanratkaisu ja perhekoulun periaatteet. Tavoitteena on lisätä yhteistä ymmärrystä lapsen tilanteesta sekä löytää uusia ratkaisumalleja, vahvistaa yhteistoimintaa paikallisissa verkostoissa sekä samanaikaisesti paikallisella tasolla tukea perheiden eri palvelujen integroitumista. Resetti-toimintamallin kokeilua on tarkoitus laajentaa lukuvuonna 2019–2020 yhteistyökumppaneiden kanssa.

Vaikka Resetti-toimintamalli auttaa osin vanhempia kasvatustyössä, ei se korvaa perhevalmennusta. Luontevia tahoja perhevalmennuksen toteuttamiseen ovat perhekeskukset yhdessä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Vaikutusten arviointi

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 yksi keskeinen painopiste on nuorten syrjäytymiskiirteen katkaiseminen ja eriarvoisuuden vähentäminen. Tuen tarjoaminen murrosikäisille nuorille ja heidän perheilleen on merkittävää syrjäytymistä ehkäisevää työtä. Murrosikäisten vanhemmille sekä nuorille suunnattu perhevalmennus tukee perheen sisäistä vuorovaikutusta, vanhempien jaksamista ja edistää koko perheen hyvinvointia.

Myös valmisteilla olevan hyvinvointisuunnitelma 2019–2021 kokoaa ja ohjaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä Helsingissä. Hyvinvointisuunnitelmaan on valittu painopisteiden mukaisia kaupunkiyhteisiä toimenpiteitä sekä tietoon perustuen vaikuttavia toimenpiteitä kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvointisuunnitelman rakentamisessa ja tavoitteiden sekä toimenpiteiden suunnittelussa on huomioitu laajasti yhdenvertaisuutta, ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja osallisuutta.

Suunnitelman mukaan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaupungin eri toimialojen yhteistyössä toteuttamaa yksilöön, perheeseen, yhteisöihin, väestöön ja näiden elinympäristöihin kohdistuvaa toimintaa. Tärkeitä kumppaneita ovat myös kolmannen sektorin toimijat sekä kaupunkilaiset.

Käsittely

18.06.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Tekstissä kappale: Siirtyminen 7. vuosiluokalle voisi olla hyvä ajankohta eri toimijoiden yhteistyönä toteutettavalle perhevalmennukselle. Verkkoympäristöön viety perhevalmennus saattaisi soveltua osalle kohderyhmästä. Murrosiässä olevien lasten vanhemmuus on vaativaa ja ajoittain myös voimavaroja kuluttavaa. Vanhemmat hakevat toisiltaan spontaania tukea, ja koulun oppilashuolto tukee yksittäisiä vanhempia kasvatustehtävässä. Koulujen vanhempainilloissa käsitellään ajoittain murrosikään liittyvää tematiikkaa asiantuntijoiden johdolla, mutta kyse on yksittäisistä tilaisuuksista eikä pitkäkestoisesta valmennuksesta.

Tähän lisäys kappaleen loppuun:

Kouluissa on paljon vaihtelua siinä, miten teemaa käsitellään ja onko paikalla koulun ulkopuolisia asiantuntijoita. Olisikin hyvä toteuttaa yhteisen suunnitelman ja mallin mukaisesti esimerkiksi koulutusta ja kes-

16.09.2019

kustelutilaisuuksia kaikissa kaupungin kouluissa osana vanhempainiltoja.

Kannattaja: Pia Pakarinen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Fatim Diarran vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Heidi Roponen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 71927
heidi.roponen(a)hel.fi

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566